K?sa Hasta Sa?l??? Anketi (K?sa PHQ-r)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *K?sa Hasta Sa?l??? Anketi (K?sa PHQ-r)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24738

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

K?sa Hasta Sa?l??? Anketi (K?sa PHQ-r), orijinal Hasta Sa?l??? Anketi (PHQ) ölçe?inin gözden geçirilmi? ve k?salt?lm?? bir versiyonunun Türkçe'ye bir uyarlama çal??mas?d?r. Temel amac?, birinci basamak sa?l?k hizmetleri ortamlar?nda yayg?n ruh sa?l??? bozukluklar?n?n h?zl? ve etkin bir ?ekilde taranmas?n? sa?lamakt?r. Bu ölçek, özellikle **depresyon**, panik bozukluk ve somatoform bozukluk tan?lar?n? desteklemek üzere geli?tirilmi?tir. Uyarlama, Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu de?erlendirerek, klinisyenlere zaman k?s?tl? ortamlarda güvenilir bir tarama arac? sunmay? amaçlam??t?r.

Anahtar Kelimeler

K?sa PHQ-r, Hasta Sa?l??? Anketi, **uyarlama**, birinci basamak sa?l?k, depresyon, panik bozukluk, somatoform bozukluk, psikometrik özellikler.

Yazarlar

Aytül Çorapç?o?lu, Ay?e Uzuner-Özer.

Amaç

K?sa PHQ-r'nin temel amac?, **birinci basamak sa?l?k hizmetleri** (BBSH) ortamlar?nda çal??an hekimlerin ve sa?l?k personelinin, hastalar?n ya?ad??? en yayg?n ruh sa?l??? problemlerini (depresyon, panik bozukluk ve somatoform bozukluk) h?zl? ve standart bir ?ekilde taramas?n? sa?lamakt?r. Bu araç, klinisyenlerin kapsaml? bir psikiyatrik görü?me yapmaya vakit bulamad??? durumlarda bile önemli psikiyatrik semptomlar? tespit etmesine yard?mc? olmak üzere tasarlanm??t?r. Ölçek, yüksek hassasiyetle tarama yaparak, tedavi veya ileri de?erlendirme gerektiren vakalar? belirlemeyi hedefler.

Yap?

K?sa PHQ-r, çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Ölçek, DSM-IV kriterlerine dayanan semptom gruplar?n? kapsayarak üç ana psikiyatrik yap?y? de?erlendirir:

Depresyon: Majör depresif bozuklu?un temel semptomlar?n? (örne?in, ilgi kayb?, çökkün duygudurum) de?erlendiren maddeler içerir.
Panik Bozukluk: Beklenmedik panik ataklar? ve bunlarla ili?kili kayg? ve kaç?nma davran??lar?n? ölçer.
Somatoform Bozukluk: T?bbi olarak aç?klanamayan bedensel yak?nmalar? ve bunlara e?lik eden s?k?nt? düzeyini belirler.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu çoklu yap?sal yakla??m, ölçe?in tek bir araçla birden fazla yayg?n psikiyatrik durumu tarayabilme yetene?ini art?r?r, böylece BBSH ayarlar?nda kullan?m kolayl??? sa?lar. Ölçe?in Türk popülasyonundaki yap?sal geçerlili?i, orijinal ölçe?in teorik çerçevesine uygun olarak incelenmi?tir.

Geçerlik

Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Çorapç?o?lu & Uzuner-Özer, 2004), K?sa PHQ-r'nin geçerli?i, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? psikiyatrik tan?lar? ne kadar do?ru temsil etti?ini göstermek için de?erlendirilmi?tir. Çal??ma, ölçe?in kriter geçerli?ini, psikiyatrik alt?n standart te?his yöntemleri (genellikle yap?land?r?lm?? klinik görü?meler) ile kar??la?t?r?larak incelemi?tir. Geçerlik analizleri, ölçe?in **depresyon**, panik bozukluk ve somatoform bozukluk için yüksek duyarl?l?k (sensitivity) ve özgüllük (specificity) oranlar?na sahip oldu?unu göstermelidir. Orijinal kaynakta spesifik geçerlik de?erleri belirtilmemi? olsa da, uyarlama sürecinin bu önemli psikometrik özellikleri kapsamas? zorunludur.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçe?in zaman içinde ve farkl? durumlarda tutarl? sonuçlar verme yetene?ini ifade eder. K?sa PHQ-r'nin Türkçe versiyonunun güvenirli?i genellikle Cronbach alfa katsay?s? ile iç tutarl?l?k aç?s?ndan incelenmi?tir. Yüksek Cronbach alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Ek olarak, test-tekrar test güvenirli?i, ölçe?in k?sa bir süre arayla uyguland???nda benzer sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek için kullan?labilir. Bu tür bir uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in alt boyutlar?n?n da kabul edilebilir düzeyde iç tutarl?l??a sahip olmas? beklenir.

Faktör Analizi

K?sa PHQ-r'nin faktör analizi, ölçe?in temel psikiyatrik yap?lar? (depresyon, panik ve somatoform) ölçen beklenen alt boyutlara ayr?l?p ayr?lmad???n? belirlemek için gerçekle?tirilmi?tir. Genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) teknikleri kullan?larak, Türkçe formun orijinal yap?y? koruyup korumad??? test edilir. Uyarlama çal??mas?nda, Türk popülasyonundan elde edilen verilerin, ölçe?in teorik olarak üç faktörlü yap?s?na uygun oldu?unu göstermesi, yap? geçerli?inin önemli bir kan?t?d?r. Bu analizler, ölçek maddelerinin hangi klinik yap?ya yüklendi?ini netle?tirmeye yard?mc? olur.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon) ve Tarama Ölçe?i

Format: Kendini De?erlendirme (Self-Report) Anketi

ARABPSYCHOLOGY.COM

Mevcut Diller: Türkçe, ?ngilizce (Orijinal PHQ)

Popülasyon Grubu: Klinik ve Klinik Olmayan Popülasyon

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Özellikle birinci basamak sa?l?k hizmetlerine ba?vuran hastalar.

Test Metodolojisi: Semptomlar?n s?kl???na veya ?iddetine dayal? derecelendirme. H?zl? tan? veya tarama amac?yla kullan?l?r.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, klinik tan?, tarama, ruh sa?l???, somatizasyon, yayg?n anksiyete, psikiyatrik de?erlendirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: aytul@mail.koc.net

Yaz??ma Adresi: Bilgi makalede detayl? olarak belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in orijinal PHQ versiyonu genellikle akademik ve klinik kullan?m için ücretsizdir; ancak, Türkçe uyarlaman?n kullan?m? için sorumlu yazar (Aytül Çorapç?o?lu) ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ticari olmayan kullan?mlar için genellikle ücret talep edilmez.

Test Y?l? (Uyarlama): 2004.

Kaynaklar

K?sa PHQ-r'nin Türkçe adaptasyonu ve psikometrik özelliklerinin incelendi?i temel referans a?a??dad?r:

Çorapç?o?lu, A., & Uzuner-Özer, A. (2004). Adaptation of revised Brief PHQ (Brief-PHQ-r) for diagnosis of depression, panic disorder and somatoform disorder in primary healthcare settings.

ARABPSYCHOLOGY.COM

International Journal of Psychiatry in Clinical Practic, *8*(1), 11-18. https://doi.org/10.1080/13651500310004452

Ölçe?in orijinal PDF doküman? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: kisa-hasta-sagligi-anketi-kisa-phq-r-toad.pdf

K?sa Hasta Sa?l??? Anketi (K?sa PHQ-r) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Kaynak içerikte K?sa Hasta Sa?l??? Anketi (K?sa PHQ-r) maddelerine dair spesifik bir liste sunulmam??t?r. Maddeler, yukar?da belirtilen Çorapç?o?lu ve Uzuner-Özer (2004) referans makalesinde veya ekteki PDF dosyas?nda (kisa-hasta-sagligi-anketi-kisa-phq-r-toad.pdf) bulunabilir. Ölçek, genellikle semptomlar?n son iki hafta içindeki s?kl???n? veya ?iddetini sorgulayan k?sa maddelerden olu?ur.

ARABPSYCHOLOGY.COM